

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 24-25 stycznia 2014 r. na kierunku „socjologia”
prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego
stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie niestacjonarnej
na Wydziale Nauk Społecznych i Nauk Medycznych
Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Lublinie**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Tadeusz Bąk- członek PKA

członkowie:

dr hab. Hanna Mamzer - ekspert PKA

dr hab. Leon Szot - ekspert PKA

mgr inż. Katarzyna Nowak - ekspert PKA

Wiktor Kordyś - ekspert PKA

Krótką informacją o wizytacji

Należy wskazać przesłanki wizytacji (własna inicjatywa PKA, wniosek ministra, wniosek uczelni) oraz czy jest to pierwsza czy kolejna wizytacja (w tym przypadku informacje, w którym roku została przeprowadzona i jakie były jej wyniki przedstawić w **Załączniku nr 3**)

Polska Komisja Akredytacyjna po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku z własnej inicjatywy. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni oraz Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, wizytacji infrastruktury dydaktycznej oraz przeglądu prac dyplomowych wraz z ich recenzjami.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1.1). Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki,

Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie, zwana w dalszej części WSNS, jako niepaństwowa uczelnia zawodowa, została założona aktem notarialnym dnia 15 lutego 2001 roku przed notariuszem Jackiem Rzączyńskim w Kancelarii Notarialnej w Lublinie ul. Wieniawska 8/3 na mocy zezwolenia wydanego przez Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2001 roku Nr DSW-3-0145-49/Eko/2001. WSNS została wpisana do rejestru uczelni niepaństwowych w dniu 12 marca 2001 r., i rozpoczęła swoją działalność w październiku 2001 r. Uprawnienia do prowadzenia kształcenia na kierunku „socjologia” Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Lublinie uzyskała na mocy decyzji nr DSW-3-4003-1023/58z/WB/04 Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 2 lipca 2004 r.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów została opracowana w oparciu o Misję i Strategię Uczelni (Uchwała Nr 35/2011 Senatu Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Lublinie z dnia 16 grudnia 2011 r.). Główną misją Uczelni jest stworzenie szkoły kameralnej, przyjaznej dla studentów, oraz promującej wartości, które student może zastosować i wykorzystać w życiu zawodowym i osobistym. Taki sposób określenia Misji wydaje się być bardzo ogólny, jednakże wynika z niego kilka istotnych wniosków. Główny nacisk Uczelnia kładzie nie na liczbę studentów, lecz na jakość kształcenia. Według raportu samooceny Wyższej Szkoły Nauk Społecznych nie zależy na zdobyciu jak największej liczby studentów, ale na pozyskaniu najlepszych kandydatów na studia. Aby wyselekcjonować odpowiednich kandydatów na studia, Uczelnia projektuje wprowadzenie limitu miejsc i konkurs świadectw. Strategia rozwoju Uczelni przewiduje również rekrutację tzw. kandydatów „nizowych”, np. osoby niepełnosprawne, a także kandydatów z Ukrainy, czemu sprzyja położenie geograficzne Uczelni.

W strategii rozwoju WSNS stawia sobie za cel indywidualne podejście do studenta, co może być zrealizowane przez zastosowanie tzw. tutoring. Student (pupil) pozostaje w kontakcie ze swoim profesorem (tutorem), wykładowca zaś powinien być dla studenta mentorem - osobą, która podaje studentowi cenne wskazówki, może go ukierunkować do wybierania odpowiednich tematów z danej dziedziny. Tutor uczy studenta „smakowania wiedzy”, aby mógł ją w sposób odpowiedni połączyć z praktyką, powinien być liderem z

własnej dziedziny czy dyscypliny naukowej, którą reprezentuje, powinien także umieć zachęcić studenta do poszukiwania i odkrywania nowych zagadnień.

Główne obszary objęte misją Uczelni i zawarte w jej strategii stanowią:

- troska o poziom kształcenia studentów w celu przygotowania ich do zawodu na rynku pracy: lokalnym, ogólnopolskim i europejskim,
- tworzenie zaplecza kadrowego,
- stwarzanie możliwości edukacyjnych uzdolnionej młodzieży województwa lubelskiego, a znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej poprzez niskie czesne,
- prowadzenie i popularyzowanie wyników badań,
- wychowywanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie,
- utrzymywanie ścisłych kontaktów z organizacjami gospodarczymi, społecznymi i samorządowymi,
- nauczanie jak dostosować się do wymogów zmieniającego się społeczeństwa, przez wybór odpowiedniej ścieżki kariery zawodowej - dostosowanej do potrzeb rynku pracy.
- prowadzenie dydaktyki w obszarze nauk społecznych.

Uczelnia zdaje sobie sprawę ze znaczenia szerokiej i elastycznej oferty kształcenia dla znalezienia przez absolwenta odpowiedniego miejsca pracy, i w tym celu stale poszerza swą ofertę edukacyjną o dodatkowe szkolenia, czy kursy zawodowe z zakresu m.in. doradztwa zawodowego, związanych z wydawaniem dodatkowych certyfikatów dla studentów poświadczających ich ukończenie. Realizacja tych zamierzeń jest możliwa, przy właściwym wykorzystaniu obecnie istniejącej kadry i nowej bazy lokalowej, do której Uczelnia przeniosła się z początkiem bieżącego roku akademickiego 2013/2014.

1.2). Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Uczelnia współpracuje z interesariuszami zewnętrznymi i utrzymuje współpracę z przedstawicielami środowiska pracodawców w celu dokonania przez nich analizy przygotowywanych programów kształcenia pod względem zakładanych efektów kształcenia dla kierunku socjologia.

Zgodnie z przedłożoną dokumentacją Uczelnia organizuje przynajmniej jedno spotkanie w ciągu roku ze środowiskiem interesariuszy zewnętrznych, podczas których obecni dzielą się uwagami i opiniami na temat zakładanych efektów kształcenia i programów studiów. Ich uwagi są dla uczelni cennym źródłem informacji umożliwiających modyfikację programów kształcenia oraz form jego realizacji. Osoby współpracujące z WSNS (interesariusze zewnętrzni) – którzy prowadzą własną praktykę (psychologowie, doradcy zawodowi), pracownicy placówek cennych z punktu widzenia charakteru zawodowego studiów np.: Miejski Urząd Pracy w Lublinie, Powiatowy Urząd Pracy w Łęcznej, Poradnia Psychologiczna w Chełmie, Kuratorium Oświaty w Lublinie. Osoby te proponują m.in. wprowadzenie pewnych modyfikacji treści i efektów kształcenia zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem na rynku pracy. 27 września 2013 r. na posiedzeniu Senatu, powołano również Kierownika ds. Współpracy z Radą Biznesu oraz stanowisko Kierownika ds. Rozwoju Naukowego. Wprowadzone zmiany mają na celu otwarcie Uczelni na ludzi sukcesu reprezentujących zarówno obszar gospodarczo-ekonomiczny, jak i akademicko-naukowy. Celem WSNS jest organizowanie cyklicznych spotkań, szkoleń, wykładów, prelekcji itp. z przedstawicielami różnych środowisk, aby w ten sposób ich uwagi i sugestie mogły być wykorzystane w kształtowaniu bądź weryfikacji zakładanych efektów kształcenia na wszystkich kierunkach studiów.

Udział wewnętrznych interesariuszy w procesie określania koncepcji kształcenia sprowadza się do zaangażowania:

- studentów, którzy wyrażają swoje opinie na temat efektów kształcenia i programów studiów,
- wykładowców, którzy na spotkaniach przekazują swoje spostrzeżenia dotyczące ewentualnej modyfikacji programu i koncepcji kształcenia.

Studenci i wykładowcy wraz z innymi pracownikami Uczelni wchodzi do zespołów odpowiedzialnych za tworzenie programów i jakość koncepcji kształcenia. Zgodnie z zarządzeniem rektora nr 10/2011 z dnia 28 listopada 2011 roku w sprawie opracowania

systemu monitorowania karier zawodowych absolwentów Uczelnia monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: w pełni

1). Koncepcja kształcenia na kierunku studiów „socjologia” nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki. Program dydaktyczny jest elastyczny i można go dostosować do zmieniających się warunków rynkowych, w których muszą funkcjonować absolwenci kierunku socjologia. Uwzględniając powyższe fakty można stwierdzić, że kształcenie na kierunku socjologia w pełni spełnia wymagania innowacyjności i różnorodności przedstawionej koncepcji kształcenia oraz spełnia wymagania jej elastycznego kształtowania w zależności od lokalnych potrzeb społecznych.

2). Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1). Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Uchwałą Senatu Nr 10/12 z dnia 3 lipca 2012 r. zostały zatwierdzone efekty kształcenia na kierunku „socjologia” oraz Uchwałą Nr 15/12 z dnia 3 lipca 2012 r. określono efekty kształcenia do planów studiów i programów kształcenia dla studiów pierwszego stopnia na kierunku „socjologia”.

Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia zostały zatwierdzone przez Senat Uczelni są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku socjologia o profilu ogólnoakademickim.

W opisie kierunku uwzględniono wszystkie deskryptory obszarowe z zakresu nauk społecznych i część reskryptów z obszaru nauk ekonomicznych. Obejmują one efekty kształcenia dla kategorii: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne. Założone efekty kształcenia stanowią spójną całość i są charakterystyczne dla kierunku socjologia. Określono także ogólne cele kształcenia, które są zgodne z obowiązującymi standardami, a zakładają:

- nabycie przez absolwenta podstawowej wiedzy z zakresu socjologii, poszerzonej o podstawy nauk społecznych;
- nabycie umiejętności, które umożliwiają wykonywanie zadań w zawodzie socjologa;
- nabycie umiejętności i kompetencji umożliwiających efektywną pracę w zespole, komunikowanie się z otoczeniem, samodzielne uczenie się, planowanie rozwoju zawodowego i radzenie sobie na rynku pracy;
- kształtowanie wrażliwości etycznej, refleksyjności, poczucia odpowiedzialności oraz postaw prospołecznych.

Kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia są zgodne z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji oraz koncepcją rozwoju kierunku socjologia. Obok efektów kształcenia typowych dla tego kierunku (np. S1P_W01 „Dysponuje wiedzą o socjologii jako nauce zajmującej się społeczeństwem, potrafi określić jej miejsce w systemie nauk empirycznych, potrafi scharakteryzować jej relacje z tymi naukami, zna i rozumie znaczenie, jakie mają dla socjologii związki z innymi naukami, potrafi wskazać omówić obszary wspólne dla tych nauk i socjologii”), wprowadzono efekty umożliwiające podjęcie pracy „w różnych obszarach życia społecznego i praktyki społecznej, w administracji, gospodarce, mediach, zarządzaniu ze szczególnym uwzględnieniem takich obszarów jak: doradztwo zawodowe, reklama, zdrowie, mediacje, komunikacja społeczna, zarządzanie”, nie tylko w kraju, ale i na obszarze Unii Europejskiej (np. S1P_U11 „Posiada umiejętności językowe w zakresie ogólnym oraz odpowiadającym studiowanemu kierunkowi zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 ESOKJ”).

Kierunkowe efekty kształcenia są zgodne z obszarowymi efektami kształcenia dla obszaru nauk społecznych. Kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia tworzą spójną całość. Zakładane efekty kształcenia zasadniczo uwzględniają oczekiwania przyszłych pracodawców. Po analizie kierunkowych i szczegółowych efektów kształcenia stwierdzono, że szczegółowe efekty kształcenia są możliwe do osiągnięcia przez przeciętnego studenta,

dzięki czemu możliwe jest również zrealizowanie kierunkowych efektów kształcenia. Według informacji uzyskanych od Władz Uczelni po konsultacjach z interesariuszami zewnętrznymi (przedstawiciele pracodawców) wprowadzono efekty kształcenia, które są związane bezpośrednio ze specjalnością doradztwo zawodowe. Poza tym interesariuszami zewnętrznymi są osoby prowadzące jednocześnie zajęcia (np. z przedmiotu „Poradnictwo i doradztwo zawodowe dla osób bezrobotnych”).

Absolwent po studiach licencjackich, kierunek „socjologia”, posiada wiedzę umożliwiającą wyjaśnianie zjawisk i procesów społecznych oraz uwarunkowań zmian społecznych, posługuje się nowoczesnymi metodami i technikami gromadzenia, przetwarzania oraz analizy zjawisk i procesów społecznych – zarówno jakościowymi, jak ilościowymi. Wykorzystuje w tym celu znajomość programów komputerowych. Włada co najmniej jednym językiem obcym. Jest przygotowany w stopniu podstawowym do podejmowania mniej skomplikowanych prac badawczych i analitycznych o charakterze naukowym. W pracy zawodowej stosuje zdobytą w trakcie nauki wiedzę teoretyczną i praktyczną zachowując zasady etyczne i prawne. Potrafi pracować w zespole. Bez przeszkód komunikuje się z otoczeniem. Potrafi gromadzić, przetwarzać i przekazywać informacje w formie pisemnej i ustnej. Może rozpocząć studia drugiego stopnia. Sylwetka absolwenta zawiera podstawowe elementy struktury kwalifikacji absolwenta kierunku „socjologia”.

W ramach spotkania ZO PKA ze studentami, stwierdzili oni, że zakładane na ich kierunku efekty kształcenia uwzględniają oczekiwania rynku pracy, na którym w znacznej mierze studenci wizytowanego kierunku już się znajdują. Studenci wskazali, że pozytywnym aspektem opracowanego planu studiów jest jego bliskie odniesienie do praktyki, np. do pracy w systemie opieki społecznej. Studenci wyrazili zadowolenie z faktu, iż wiedza, kompetencje i umiejętności nabywane przez nich podczas studiów, mogą być już przez nich wykorzystywane w pracy zawodowej.

2.2). Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

Efekty kształcenia opracowane dla I stopnia studiów socjologicznych zawierają taką samą liczbę efektów (po 11) z kategorii: wiedza, umiejętności, kompetencje. Język opisu jest jasny i precyzyjny. Daje możliwość dobrego przełożenia na empiryczne wskaźniki danej specyficznej kompetencji w ramach poszczególnych ich kategorii. Niektóre opisy są rozbudowane jak np. „prawidłowo interpretuje”, „potrafi przygotować”, „potrafi efektywnie”.

Jednak nie można tego typu opisu uznać za ułomny, czy też błędny, bowiem każdą z tych kompetencji można bez trudu przełożyć na język pytań sprawdzających i dobrać odpowiadające każdej z nich wskaźniki empiryczne.

Efekty kształcenia zamieszczane są na kartach przedmiotów (sylabusach), które są dostępne dla studentów w Bibliotece WSNS, natomiast z kierunkowymi efektami kształcenia student może się zapoznać na stronie internetowej Uczelni.

Efekty kształcenia dla przedmiotów podstawowych i kierunkowych w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych zostały opracowane przez Uczelnię w jasny i zrozumiały sposób, co umożliwia ich weryfikację oraz sugeruje możliwość ich osiągnięcia przez studentów.

2.3). Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Program kształcenia obejmuje obowiązkowe praktyki zawodowe. Szczegółowe zasady realizacji praktyk określają Regulamin Studiów oraz w Zarządzeniu Rektora Nr 09/B/2013 z dnia 1 października 2013 r. w sprawie odbywania praktyk przez studentów wszystkich kierunków studiów.

Według Raportu Samooceny przedstawionego przez Uczelnię, w skład systemu oceny efektów kształcenia wchodzi „sprawdziany w formie testów wyboru lub pytań otwartych, kolokwia pisemne lub ustne, ocena referatów przygotowanych przez studentów, wykonywanie prezentacji grupowych studentów z przydzielonych tematów, ocena aktywności i frekwencji na zajęciach oraz zwracanie uwagi na zaangażowanie, aktywność, gotowość do brania na siebie odpowiedzialności”. Ocenie podlega także udział w szkoleniach i konferencjach naukowych, w tym organizowanych przez Uczelnię. Formę zaliczenia danego przedmiotu stanowi egzamin pisemny lub ustny, egzamin praktyczny, wykonanie pracy zaliczeniowej, wykonanie pracy praktycznej, projektu lub prezentacji. Uczelnia stosuje ogólnie przyjęty system ocen (ocena niedostateczna, dostateczna, dobra i bardzo dobra). System oceny efektów kształcenia jest powszechnie dostępny - informacja o rodzaju oceniania, zaliczania oraz rodzaju egzaminu dostępna jest na stronie internetowej uczelni, w kartach egzaminacyjnych, a także studenci informowani są o formie zaliczenia z danego przedmiotu na pierwszym spotkaniu. Dobór form nauczania oraz weryfikacja efektów

kształcenia zależą od specyfiki danego przedmiotu, charakteru zajęć oraz wymagań osoby prowadzącej zajęcia.

Uczelnia stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

W ocenie Zespołu możliwa jest obiektywna weryfikacja wszystkich efektów kształcenia założonych w programie dla kierunku Socjologia, obejmujących wiedzę (testy, egzaminy ustne), umiejętności praktyczne (zaliczenia praktyczne ćwiczeń) oraz kompetencje społeczne (wykonywanie prezentacji w grupie, ćwiczenia praktyczne itp.).

Przyczyną odsiewu studentów jest rezygnacja ze studiów spowodowana przyczynami finansowymi lub sytuacją rodzinną oraz niezaliczeniem semestru lub roku studiów, bądź też niepodjęcie studiów na 1 semestrze. W roku akademickim 2010/2011 zrezygnowała 1 osoba, zaś w roku akademickim 2012/2013 zrezygnowało 4 osoby.

Oglądowi poddano losowo wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu. Dokumenty te są sporządzane zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188).

Podobnie w wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego (protokoły egzaminu dyplomowego i recenzje prac dyplomowych).

Protokoły egzaminacyjne zawierają nazwę kierunku studiów, nazwę przedmiotu, imię i nazwisko wykładowcy, jego tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko studenta oraz jego numer albumu, datę zaliczenia/egzaminu. Stosowana skala ocen jest zgodna z Regulaminem Studiów WSNS.

Proces dyplomowania został ustalony w „Regulaminie studiów” w §§ 36-44 oraz w dokumencie „Zasady realizacji procesu dyplomowania wraz z nazwami seminariów dyplomowych”. Proces dyplomowania w WSNS obejmuje napisanie oraz obronę pracy licencjackiej w formie prezentacji multimedialnej i ustnej, oraz odpowiedź na trzy lub cztery pytania z udostępnionego wcześniej zestawu pytań. Na ocenę końcową zamieszczoną w dyplomie jako wynik ukończenia studiów w WSNS składa się:

- średnia arytmetyczna ocen egzaminów i zaliczeń z oceną z całego okresu studiów, z uwzględnieniem ocen niedostatecznych - stanowiąca 50% oceny końcowej
- ocena pracy dyplomowej - stanowiąca 25% oceny końcowej
- ocena egzaminu dyplomowego - stanowiąca 25% oceny końcowej.

W dyplomie ukończenia studiów wyższych wpisuje się ostateczny wynik studiów wyrównany do pełnej oceny, według zasady: do 3,5 - dostateczny (3,0); od 3,51 do 4,50 - dobry (4,0) oraz od 4,51 do 5,00 – wynik bardzo dobry (5,0).

2.4). jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Od listopada 2011 roku jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia. (Zarządzenie nr 10/2011 Rektora WSNS z siedzibą w Lublinie z dnia 28 listopada 2011 roku w sprawie opracowania systemu monitorowania karier zawodowych absolwentów).

Badaniem losów zawodowych absolwentów zajmuje się uczelniane Biuro Karier. Program zakłada wysłanie ankiety drogą pocztową w terminie 12 miesięcy od obrony pracy dyplomowej oraz powtórzenie badania po 5 latach. Uczelnia planuje wprowadzenie ankiety drogą e-mailową lub on-line tworząc moduł „Absolwent” na stronie internetowej WSNS. Uczelnia wykorzystuje dane z ankiet w celu poprawy jakości procesu kształcenia, gdyż absolwenci w ankiecie mają możliwość określenia „przydatności” danego przedmiotu (w ich ocenie oczywiście) podczas studiów na kierunku „socjologia”.

Należy stwierdzić, że Wyższa Szkoła Nauk Społecznych posiada system monitorowania losów swoich absolwentów na rynku pracy, który obejmuje także kierunek socjologia. Na podstawie dokumentów przedstawionych przez władze Uczelni i informacji przekazanych przez administrację, należy stwierdzić, że stosowany przez Uczelnię system, polegający na przesyłaniu absolwentom pocztą elektroniczną ankiety w określonych odstępach czasowych (rok od obrony pracy dyplomowej, a następnie po pięciu latach), jest wykorzystywany do doskonalenia procesu jakości kształcenia. Fakt ten potwierdzili sami studenci, wskazując na przykłady, z których wynikało iż opinie absolwentów wpływały na zmianę programu kształcenia i mocniejszego zaakcentowania praktycznego aspektu

studiowania. Szczególnie cenne okazały się informacje absolwentów o miejscach swoich praktyk studenckich, w których po studiach podjęli pracę.

Z uwagi na fakt, że w ramach ocenianego kierunku prowadzone są jedynie studia pierwszego stopnia – większość absolwentów kierunku, podejmuje w innych uczelniach studia drugiego stopnia. Informacja zwrotna do studentów o tym jakie kierunku i na jakich Uczelniach zostały wybrane przez absolwentów socjologii wizytowanej Uczelni, byłaby - zdaniem studentów, bardzo dla nich pomocna. Dzięki temu mogliby oni wcześniej rozpocząć planowanie swojej dalszej kariery zawodowej. Zdaniem ZO w chwili obecnej system monitorowania losów absolwentów jest odpowiedni.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Organizacja zasad dyplomowania jest formalnie poprawna, stwarza dobre warunki pracy zarówno promotorom jak i studentom. Zróżnicowane są oceny prac oraz oceny za odpowiedzi na pytania egzaminacyjne, co dobrze świadczy o komisji egzaminacyjnej. Należy również zaznaczyć, że poprawna jest kompozycja komisji egzaminacyjnej, jasne reguły liczenia ocen. Na egzaminie zadawane były 3- 4 pytania, nie ograniczające się do tematyki pracy.

Podczas wizytacji wylosowano do oceny 2 prace etapowe: „Etyczne problemy zawodu socjologa” (konwersatorium) i „Przygotowanie i realizacja projektu badawczego”. Należy pozytywnie ocenić przeprowadzenie zaliczenie przedmiotu. Oceny są zróżnicowane. Zagadnienia zawarte w pytaniach egzaminacyjnych są zgodne z treściami sylabusu.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Efekty kształcenia sporządzono zgodnie z KRK, a ich opis jest jasny, zrozumiały i poddający się operacjonalizacji. Występuje pełna zgodność celów oraz specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia z KRK dla Szkolnictwa Wyższego. Dobrze wpisują się one w koncepcje rozwoju kierunku oraz w misję Uczelni. Są one w pełni dostępne i obligatoryjnie zapoznaje się studentów z zakładanymi efektami kształcenia. Przyjęta sylwetka absolwenta w kształceniu przebiegającym według ustępujących programów kształcenia jest zgodna ze strukturą kwalifikacji absolwenta studiów socjologicznych, które są zawarte w standardach kształcenia socjologicznego. Ponadto zostały one udostępnione na stronach

internetowych Uczelni, a także w systemie teleinformatycznym Uczelni – w ramach sylabusów.

- 2). Efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i możliwe do weryfikacji.
- 3). System ten jest powszechnie dostępny, spójny, zobiektywizowany i standaryzowany. Wśród studentów panuje pełne rozeznanie dotyczące zarówno zakresu materiału, jak i wymagań egzaminacyjnych i zaliczeniowych. System ten jest powszechnie dostępny.
- 4). Uczelnia monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1). Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,

Generalnie rzecz biorąc mamy do czynienia z dość tradycyjnym modelem kształcenia, gdzie student samodzielnie przygotowuje się do zajęć w domu, zaś w toku zajęć musi wykazać się wiedzą. Podobnie rzecz się ma z weryfikacją częściowych oraz końcowych efektów kształcenia z poszczególnych przedmiotów.

W wizytowanej jednostce, w procesie kształcenia w trybie niestacjonarnym (6 semestrów) całkowita liczba punktów ECTS jaką uzyskuje student wynosi 180, z czego 73 punkty ECTS (~40,6%) otrzymuje on za przedmioty tzw. do wyboru. Przedmioty podstawowe, kierunkowe i kształcenia ogólnego dają 61,1% punktów ECTS, natomiast przedmioty specjalizacyjne i praktyka zawodowa to 38,9% punktów ECTS.

Zakładany program zajęć umożliwia osiągnięcie oczekiwanych efektów kształcenia na kierunku „socjologia” w WSNS. Kolejność przedmiotów oraz modułów tematyczno-przedmiotowych przedstawiona w sylabusach wydaje się być zasadniczo prawidłowa. Program kształcenia na kierunku socjologia wizytowanej Uczelni został przez studentów oceniony pozytywnie. Zdaniem studentów realizowany przez nich program umożliwi im osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia, ze względu na odpowiednio dobraną liczbę godzin kontaktowych. Zajęcia w ramach wizytowanego kierunku odbywają się w formie wykładów, ćwiczeń oraz seminariów. Prowadzone są one jedynie w piątek i sobotę, co

studenci uznali za bardzo korzystne dla siebie rozwiązanie i jeden z czynników branych pod uwagę przy wyborze tej Uczelni.

Na podstawie przedstawionych przez władze Uczelni harmonogramów studiów, uwzględniając opinię studentów należy stwierdzić, że czas trwania kształcenia jest odpowiedni do osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Studenci wskazali, że przy zwiększonym nakładzie pracy własnej i wsparciu dydaktycznym nauczycieli akademickich oferowanym także poza zajęciami – są w stanie zrealizować program studiów w okresie trzech lat. Jednocześnie forma zajęć i zwiększony nacisk na zajęcia praktyczne, w mniejszych grupach (ćwiczenia) są dla studentów odpowiednie. Stosowane przez nauczycieli akademickich metody dydaktyczne – zwłaszcza forma dyskusji podczas zajęć, są zdaniem studentów odpowiednie i pomocne w zdobywaniu przez nich wiedzy, a zwłaszcza ważnej w pracy socjologia specyficznej zdolności komunikowania się z innymi ludźmi i gromadzenia informacji.

W ramach wizytowanego kierunku studiów nie są prowadzone formy kształcenia na odległość. Natomiast studenci otrzymują materiały dydaktyczne z niektórych zajęć drogą elektroniczną, co uznają za dogodne dla siebie rozwiązanie.

Analiza sylabusów wszystkich przedmiotów pozwala stwierdzić, że generalnie zalecane pozycje piśmiennictwa zostały dobrane właściwie do zakładanych celów i efektów kształcenia. Treści programowe, formy zajęć oraz metody dydaktyczne nie budzą zastrzeżeń i tworzą spójną całość z oczekiwanymi efektami kształcenia.

Praktyki zawodowe odbywane są po II i IV semestrze w wymiarze 8 tygodni (2 x po 4 tygodnie). Wg regulaminu praktyki można odbywać w czasie wolnym od zajęć lub w okresie wakacji. Różnorodność miejsc odbywania praktyk umożliwia studentom nabycie umiejętności praktycznych związanych z przyszłą pracą socjologa, ze szczególnym uwzględnieniem doradztwa zawodowego. Studenci kierunku „socjologia” zobowiązani są do odbycia studenckich praktyk zawodowych w wymiarze 320 godzin (2 x po 4 tyg.), za które otrzymuje łącznie 16 punktów ECTS. Praktyki student odbywa w instytucji wybranej w porozumieniu z Kierownikiem Praktyk i zgodnie z wytycznymi Regulaminu Studenckich Praktyk Zawodowych. Mogą to być instytucje: urzędy pracy, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły (podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, wyższe), Ochotnicze Hufce Pracy, kluby pracy, akademickie biura karier, agencje doradztwa personalnego, ośrodki pomocy

rodzinie itp., o ile w zakresie działań instytucje te wypełniają zadania zgodne ze specjalnością studiów.

Student jest zobowiązany uzyskać zaliczenie każdorazowo po ukończeniu praktyki, nie później niż do 30 września danego roku akademickiego. Przebieg praktyk student rejestruje w Dzienniku Praktyk, który przekazuje Kierownikowi Praktyk po ich zakończeniu. Dziennik Praktyk jest podstawą do zaliczenia studentowi praktyk. Studenci bardzo pozytywnie odnieśli się do systemu organizacji praktyk studenckich i pomocy władz Uczelni w tym zakresie. W tym kontekście należy zauważyć, iż uczelnia stosuje monitoring efektów kształcenia uzyskiwanych przez studentów w ramach praktyk. Rezultatem prowadzonego monitoringu jest przekazywanie studentom informacji o tym, które miejsca praktyk będą dla nich szczególnie korzystne, do czego studenci odnieśli się pozytywnie.

Zarówno sposób realizacji praktyk zawodowych, jak i sposób ich kontroli pozwalają stwierdzić, że przeciętny student może osiągnąć zakładane efekty kształcenia w zakresie umiejętności praktycznych dla kierunku Socjologia.

Uczelnia wdrożyła i prowadzi program indywidualizacji procesu kształcenia. Zgodę na indywidualną organizację studiów mogą uzyskać studenci, którzy studiują na dwóch lub więcej kierunkach studiów, uczestniczą w pracach badawczych, wychowują dzieci, są niepełnosprawni. Program studiów polega wówczas na indywidualnym ustalaniu terminów zaliczeń, egzaminów oraz realizacji praktyk zawodowych. Wychodząc naprzeciw potrzebom studentów niepełnosprawnych Uczelnia przystąpiła w latach 2008-2011 do programu PITAGORAS będącym „programem pomocy osobom z uszkodzeniem słuchu”, w ramach którego WSNS otrzymała częściowe dofinansowanie usług tłumacza języka migowego. Obecnie na Uczelni studiuje 9 osób z umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności.

Studenci pozytywnie ocenili zajęcia, które mają walor praktyczny (np. odbywające się z przedstawicielami rynku pracy). Zajęcia ćwiczeniowe, często przybierające formę dyskusji również zostały przez studentów wskazane jako te, które w największym stopniu pozwolą im na osiągnięcie oczekiwanych kompetencji i umiejętności.

Studenci wybitnie uzdolnieni mają możliwości indywidualizacji swojego procesu kształcenia. Studenci jako przykłady takiej indywidualizacji podali możliwość uczestnictwa w organizowanych przez Uczelnię konferencjach naukowych. Najbardziej zdolni studenci mogą liczyć na upusty w opłacie czesnego, co sami studenci wskazali jako pozytywny bodziec

motywujący ich do nauki. W ramach konsultacji z nauczycielami akademickimi, studenci chcący poszerzyć swoją wiedzę, otrzymują wsparcie w postaci wskazywania przez nauczycieli akademickich dodatkowej literatury przedmiotu.

2). Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Program kształcenia na kierunku „socjologia” wykazuje dużą spójność programu z zakładanymi efektami kształcenia. Tę spójność uzyskano poprzez opracowanie podstawy programowej, którą w odpowiednio zmodyfikowanych wariantach dostosowano do form kształcenia. Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość. W obrębie każdego modułu na poziomie każdego roku kształcenia przewiduje się 2 egzaminy, a pozostałe przedmioty kończą się zaliczeniem z oceną, co jest zasadne merytorycznie. Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Program kształcenia na kierunku studiów „socjologia” realizowany jest z wykorzystaniem różnych form dydaktycznych: wykładów, ćwiczeń, seminariów. Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Realizowany program kształcenia umożliwia osiąganie celów i efektów kształcenia, a także kwalifikacji absolwenta. Zarówno plany zajęć jak i programy studiów w ocenie studentów zostały sporządzone w sposób przemyślany i odpowiadający potrzebom studentów. Uczelnia stworzyła także warunki do indywidualizacji procesu kształcenia zarówno osób wybitnie uzdolnionych, jak i osób z niepełnosprawnościami.

2). Funkcjonujący system tworzy spójną całość. Dostosowane są treści programowe do zakładanych efektów kształcenia. Właściwe są proporcje form dydaktycznych (wykłady/ćwiczenia) zarówno w obowiązkowych, jak i w fakultatywnych modułach kształcenia.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

4.1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu,

W Uczelni, na kierunku „socjologia”, jest zatrudnionych łącznie 22 nauczycieli akademickich. Trzech nauczycieli akademickich Uczelni zalicza się do samodzielnych pracowników naukowych (2 profesorów tytularnych, 1 osoba ze stopniem naukowym doktora habilitowanego). Pozostali pracownicy to 11 osób ze stopniem naukowym doktora i 8 magistrów. Obszar wiedzy, dziedzin i dyscyplin nauki reprezentowany przez nauczycieli poszczególnych przedmiotów jest zgodny z profilem nauczanych przedmiotów. Nauczyciele przedmiotów specjalnościowych posiadają odpowiednie doświadczenie zawodowe, co zapewnia osiągnięcie przez studentów zakładanych umiejętności w ramach procesu dydaktycznego.

Zespół nauczycieli akademickich prowadzący zajęcia dydaktyczne reprezentuje obszar nauk społecznych (socjologia, psychologia, ekonomii, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej). Znaczna część osób z kadry dydaktycznej posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią. Liczba kadry dydaktycznej oraz ich struktura kwalifikacji, wraz z minimum kadrowym ocenianego kierunku, pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

4.2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,

Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego 2 nauczycieli akademickich z tytułem naukowym profesora, 1 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 7 ze stopniem naukowym doktora.

Wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.), tj.: „Minimum kadrowe dla studiów

pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi, co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora” oraz § 13 ust. 1, tj.: „Do minimum kadrowego, o którym mowa w § 14, są wliczani nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów” a także § 13 ust. 3, tj.: „Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra”.

Uczelnia stosuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, który pozwala na stwierdzenie, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112 a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742).

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Biorąc pod uwagę osoby wliczone do minimum jak i spoza minimum kadrowego prowadzące zajęcia dydaktyczne, pozwala na stwierdzenie, że ogólna struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne pozwala na osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Kadra stanowiąca minimum kadrowe reprezentuje obszary wiedzy, odpowiadające obszarowi kształcenia i jej dorobek naukowy odnosi się do efektów kształcenia.

Biorąc pod uwagę względy prawne, formalne i merytoryczne, należy stwierdzić, iż Uczelnia prowadząca kierunek studiów „socjologia” w pełni spełnia wymogi dotyczące minimum kadrowego na wizytowanym kierunku. Do minimum kadrowego na I stopień studiów zaliczono 3 profesorów i 7 doktorów. Wymagania dotyczące minimum kadrowego na ocenianym kierunku zostały spełnione.

Stosunek nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów kierunku spełnia wymagania § 17 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia

studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz.1445 z późn. zm.). Wynosi 1:4,9, przy wymaganym 1:160. Liczba studentów -49.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicki .

Minimum kadrowe na ocenianym kierunku należy ocenić jako względnie stabilne. Porównując dane z roku akademickiego 2013/2014 widać, że w grupie pracowników samodzielnych nastąpiły bardzo niewielkie zmiany - tylko jedna osoba rozpoczęła pracę w październiku 2013 r., pozostałe osoby są zatrudnione w Uczelni od ponad 7 lat. Również w grupie doktorów stabilności minimum kadrowego należy ocenić pozytywnie. Większość z nich pracuje na ocenianym kierunku od 8 lat.

Obsada dydaktyczna nie budzi wątpliwości. Generalnie obsada zajęć dydaktycznych na kierunku „socjologia” uwzględnia kompetencje kadry dydaktycznej pod względem reprezentowanej przez nie dyscypliny naukowej. Zajęcia dydaktyczne prowadzą osoby stanowiące minimum kadrowe oraz spoza niego. Pracownicy stanowiący minimum kadrowe prowadzą zajęcia odpowiadające ich dorobkowi oraz zainteresowaniom naukowym.

Ogólna ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

W ramach hospitacji oceniono prowadzone zajęcia z następujących przedmiotów: Ochrona własności intelektualnej – ćwiczenia i Psychologia marketingu i reklamy – wykład. Zespół Oceniający prowadzone zajęcia ocenił bardzo pozytywnie, a nawet wzorcowo. Osoby, które prowadziły zajęcia charakteryzuje otwartość i życzliwość dla słuchaczy, kultura osobista i prezentowana bogata wiedza, którą przekazują w sposób bardzo czytelny i kompetentny.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

4.3) Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Uczelnia dokłada wszelkiej staranności przy doborze i zatrudnianiu nauczycieli dla zapewnienia odpowiedniej jakości kształcenia. Przy doborze kadry decydują: referencje oraz opinie środowiska naukowego o kandydacie, profil jego dorobku naukowego, doświadczenie dydaktyczne, wcześniejsze kontakty z Uczelnią oraz przebieg rozmowy kwalifikacyjnej kandydata z władzami Uczelni.

Od ostatniej wizyty PKA, jedna osoba z grona zaliczanych do minimum kadrowego i prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku uzyskała tytuł profesora, jedna osoba uzyskała stopień doktora habilitowanego, zaś pięć osób – stopień doktora. Zespół Oceniający stwierdził, że jednostka podejmuje działania mające na celu podnoszenie kwalifikacji oraz zapewnia rozwój naukowy i doskonalenie umiejętności dydaktycznych. Stworzono program badań złożony z tematów zgłoszonych przez pracowników naukowo dydaktycznych jednostki stanowiących minimum kadrowe

Nauczyciele akademicki są oceniani w anonimowych ankietach przez studentów systematycznie, najczęściej po zakończeniu danego cyklu zajęć (wykłady, ćwiczenia). Ponadto prowadzone są hospitacje zajęć dydaktycznych wszystkich nauczycieli akademickich. Uzyskane wyniki ankietowej oceny jakości kształcenia oraz wnioski wynikające z hospitacji zajęć dydaktycznych są archiwizowane przez Władze Uczelni i niejednokrotnie znajdują odzwierciedlenie w polityce kadrowej Szkoły.

Z Raportu Samooceny wynika, że Jednostka nie prowadzi wymiany pracowników naukowo badawczych z innymi uczelniami i jednostkami naukowo –badawczymi zarówno krajowymi jak i zagranicznymi.

Spotkanie z kadrą dydaktyczno- naukową Uczelni odbyło się dnia 24 stycznia 2014 r. o godz. 16.00. W spotkaniu uczestniczyła cała komisja reprezentująca PKA oraz 12 pracowników Szkoły. Dyskusja z pracownikami toczyła się wokół następujących zagadnień, poruszonych przez pracowników:

1. Wsparcie ze strony Szkoły w zakresie rozwoju kadry.

Szkoła wspiera rozwój naukowy pracowników poprzez publikacje oraz możliwość udziału w konferencjach i seminariach (głównie w kierunku związanym z dydaktyką). Szkoła jako uczelnia nie ma obowiązku prowadzenia badań, ale pracownicy są zobowiązani do prowadzenia takich badań, które korespondują z dydaktyką.

2. Działalność pracowników.

Pracownicy mają możliwość i są zachęceni do udziału i proponowania studiów na poziomie podyplomowym, szkoleń i kursów także o charakterze komercyjnym.

3. Ogólna ocena atmosfery pracy.

Kadra pozytywnie ocenia tożsamość organizacyjną szkoły i sposób motywowania pracowników do aktywności dydaktycznej i naukowej. W tym sensie kadra czuje się bezpiecznie i stabilnie, docenia bowiem dbałość władz szkoły o pracowników. Oczywiście pracownicy mają świadomość trudnej sytuacji rynkowej i demograficznej, mimo tego odczuwają poczucie bezpieczeństwa. Kadra ocenia, że prowadzone jest zarządzanie kryzysowe mające na celu zapewnienie trwania placówki. Z drugiej

strony kadra dba aktywnie o rozwijanie siebie i swoich kompetencji. Kadra ma też długi okres zatrudnienia, co wskazuje na dbałość o utrzymanie kadry. Pracownicy jednoznacznie oceniają jednak, że pozycja szkół prywatnych jest dużo słabsza w porównaniu z uniwersytetami publicznymi w kontekście pozyskiwania studentów i środków zewnętrznych.

4. Trudności w pozyskaniu studentów na kierunek socjologia.

Pracownicy twierdzili, że pojawiają się coraz bardziej znaczące trudności w rekrutacji studentów na kierunek socjologia. Zmusza to kadrę i zarząd szkoły do formułowania nowej oferty i modyfikowania jej tak by odpowiadała zainteresowaniom rynku. Komentowano także trudności socjologów w poszukiwaniu pracy, zwłaszcza po uprzednim zwolnieniu z wcześniejszego miejsca pracy. Liczba studentów nie spada, ale utrzymuje się na stałym poziomie.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Obsada zajęć przedstawiona przez Uczelnię, biorąc również pod uwagę osoby spoza minimum kadrowego prowadzące zajęcia dydaktyczne, pozwala na stwierdzenie, że ogólna struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne pozwala w pełni na osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.
- 2) Uczelnia posiada właściwie skonstruowane minimum kadrowe. Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Uczelnia spełnienia wymagania dotyczące minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.
- 3) Prowadzona polityka kadrowa przez Uczelnię zapewnia rozwój naukowy pracowników, jak również ukazuje spójność z założeniami rozwoju ocenianego kierunku.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Tak jak Uczelnia opisała w raporcie samooceny w roku akademickim 2013/2014 przeniosła się do nowej siedziby przy ul. Zamojskiej 47, gdzie wynajmowane są obecnie pomieszczenia o łącznej powierzchni ponad 2300 m². Baza dydaktyczna nie jest rozproszona, a studenci, jak i kadra mają do dyspozycji nowoczesny lokal, 3-kondygnacyjny, z windą (przystosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych) oraz ze znacznie większą powierzchnią użytkową niż w latach ubiegłych.

W budynku przy ulicy Zamojskiej 47 w Lublinie, znajduje się: 10 sal wykładowych mniejszych od 10-40 osób i 5 pracowni specjalistycznych oraz 1 aula ponad 300 m² mieszcząca ok. 250 osób, 3 aule wykładowe ze standardowym, nowoczesnym wyposażeniem (tablice, rzutniki, telewizor z magnetowidem, radiomagnetofony, sprzęt multimedialny, zestawy projekcyjne itp.) mieszczące do 100 osób. W tym budynku znajduje się również 3 pomieszczenia na archiwa, 10 pomieszczeń gospodarczych i zapleczy socjalnych, portiernia, serwerownia oraz pomieszczenia dla Samorządu Studenckiego, nauczycieli, Dziekanatu, Rektoratu, Kanclerza, Rektora, Dziekana, Dyrektora Toku Studiów, Dyrektora Studiów Podyplomowych i Szkoleń oraz pomieszczenia dla Dyrektora Inter-Edukacji. W budynku znajduje się również Biblioteka z czytelnią, Ośrodek Szkolenia Kierowców, Kierownik ds. Współpracy z Radą Biznesu i Kierownik ds. Rozwoju Naukowego oraz Kierownika Praktyk. W tym budynku mieści się również księgowość, sala obrad, sale komputerowe i biblioteka z czytelnią.

WSNS podpisała umowę z KUL-em na korzystanie z ich Kompleksów i Obiektów Sportowych do prowadzenia zajęć sportowych z wychowania fizycznego.

Do dyspozycji studentów są dwie pracownie komputerowe, mieszczące się w budynku przy ul. Obrońców Pokoju 2, które są wyposażone w 40 komputerów. Każdy student może korzystać z wszystkich urządzeń znajdujących się na sali, w czasie wykładów i ćwiczeń, jak również korzystać bezpłatnie z Internetu (stałe łącze), a materiały szkoleniowe może nagrać samodzielnie na płycie CD-R. Oprócz stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej, studenci mają dwa komputery ze stałym dostępem do Internetu w pomieszczeniach Samorządu Studenckiego oraz dwa komputery w czytelnii.

Uczelnia posiada również inne wyposażenie sprzętowe, pozwalające na pracę w standardowo przyjętych warunkach (laptopy, serwery, rzutniki multimedialne, wizualizer, drukarki, kserokopiarki, kamerę, aparat cyfrowy, 1 telewizor projekcyjny, nowoczesny sprzęt nagłaśniający). Baza sprzętowa oraz sale dydaktyczne pozwalają na realizację założonych celów kształcenia i realizację strategii kształcenia w szkole.

Zasoby biblioteczne.

W budynku WSNS przy ul. Zamojskiej 47 znajduje się biblioteka z czytelnią i wypożyczalnią, w której znajduje się ok. 5200 woluminów i ok. 130 tytułów czasopism. Biorąc pod uwagę ilość studentów i zasoby finansowe sądzimy, że jest to dość duży zasób, który w miarę możliwości sukcesywnie jest powiększany. Uczelnia prowadzi komputerową obsługę biblioteki przy pomocy programu MOL Optivum. Opracowywanie zbiorów odbywa się zgodnie z normą PN-82/N-01152. Konsekwencją korzystania z programu

jest zaniechanie prowadzenia papierowej ewidencji wypożyczeń w postaci kart czytelników i kart książek oraz prowadzenia zeszytu danych statystycznych. Zbędne staje się również prowadzenie księgi inwentarzowej w tradycyjnej postaci. Program umożliwia drukowanie stron ksiąg inwentarzowych zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami. Komputer pracujący w bibliotece podłączony jest do szkolnej sieci komputerowej oraz do Internetu. Istnieje więc możliwość publicznego udostępnienia katalogu biblioteki w postaci serwisu www.

Wykaz czasopism bieżących otrzymywanych z prenumeraty na potrzeby kierunku Socjologia:

- Charaktery
- Człowiek-Niepełnosprawność-Społeczeństwo
- Doradca Zawodowy
- Kultura i Społeczeństwo
- Państwo i Społeczeństwo
- Polityka Społeczna
- Praca Socjalna
- Przegląd Socjologiczny
- Przyszłość – Świat – Europa – Polska
- Studia Socjologiczne.

Od dnia 13 listopada 2013 r. Uczelnia posiada dostęp do anglojęzycznej bazy EBSCO w ramach licencji krajowej, natomiast w dniu 20 listopada 2013 r. wystąpiła do ICM Uniwersytetu Warszawskiego o zgłoszenie do udostępnienia zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki (zgłoszenie do krajowych licencji akademickich na dostęp do czasopism Elsevier, Springer, Wiley, Nature, Science oraz baz danych Scopus i Web of Knowledge koordynowanych przez ICM Uniwersytet Warszawski). Studenci, jak i doświadczona kadra naukowo-dydaktyczna mają w ten sposób zapewniony dostęp do publikacji angielskojęzycznych.

Studenci WSNS na mocy umów oraz porozumień, jakie zawarła Uczelnia z Biblioteką Pedagogiczną w Lublinie, Biblioteką KUL, Biblioteką Uniwersytetu Medycznego im. Feliksa Skubiszewskiego w Lublinie oraz Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego, mogą również korzystać z ich zasobów.

A. Porozumienie z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką im. Komisji Edukacji Narodowej w Lublinie z dnia 10.10.2001 r. – posiada zasoby w ilości około 180 000 woluminów.

B. Zgoda korzystania z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie z dnia 13.12.2004 r. – ok. 250 000 voluminów.

C. Zgoda korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie z dnia 22.12.2004 r. – łączne zasoby w ilości 1.920.781 jednostek bibliotecznych (zbiory druków zwartych nowych – 1.006.668, zbiory specjalne – 105.845, czasopisma – 384196, zbiory 21 bibliotek specjalistycznych – 424.072)

D. Zgoda korzystania z Biblioteki Uniwersytetu Medycznego im. Feliksa Skubiszewskiego w Lublinie z dnia 17.02.2005 r. – księgozbiór biblioteki obejmuje:

Obiekty przystosowane są do studiowania osób niepełnosprawnych. Posiadają windy i toalety przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Uczelnia posiada odpowiednią infrastrukturę informatyczną na którą składają się pracownie komputerowe oraz pracownia dziennikarska. Baza instytucji pozwala na realizację zajęć praktycznych. Miejsca odbywania praktyk dobrane są poprawnie.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: w pełni

Szkoła posiada infrastrukturę spełniającą kryteria dla prowadzenia kształcenia na kierunku „socjologia” w stopniu pełnym. Infrastruktura pozwala na osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Budynek jest nowy, bardzo czysty, przestronny i estetycznie utrzymany. Ze względu na kształcenie na kierunku socjologia warto wydzielić jedno z pomieszczeń na pracownię fokusową. Jednoznacznie należy stwierdzić, że Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego:

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego:

Ze względu na prowadzenie studiów I stopnia odstępiono od oceny badań naukowych prowadzonych przez ocenianą jednostkę.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;

Zasady rekrutacji obowiązujące na studiach niestacjonarnych na wizytowanym kierunku studiów ustala Senat Uczelni. Warunkiem podjęcia studiów na kierunku „socjologia” w WSNS jest wniesienie odpowiednich opłat oraz dostarczenie: świadectwa dojrzałości w oryginale lub odpisie, wniosku rekrutacyjnego, fotografii, zaświadczenia lekarskiego od lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań do studiowania.

Na podstawie przedstawionych przez władze Uczelni dokumentów oraz statystyk rekrutacyjnych należy stwierdzić, że zasady i procedury rekrutacji są przejrzyste. Potwierdzili to także studenci, którzy wskazali, że sama procedura rekrutacji była dla nich przejrzysta. W zasadach rekrutacji nie znajdują się zapisy łamiące zasadę równych szans. Według ZO PKA selekcja kandydatów na wizytowany kierunek jest znacznie ograniczona i osoby, które spełniają nawet minimalnie warunki przyjęcia na studia (zdany egzamin maturalny) są przyjmowane na studia.

W momencie wizytacji ZO PKA, na kierunku socjologia studiowało 49 studentów, z czego 21 studentów znajdowało się na pierwszym roku studiów. Liczba ta jest niska i nawet zdaniem samych studentów Uczelnia ma możliwości przyjmowania większej liczby studentów, choćby z perspektywy wykorzystania zasobów infrastrukturalnych.

2) system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;

Obowiązujący w Szkole Regulamin Studiów precyzyjnie i jasno określa zasady zaliczania roku i semestru oraz formy oceny osiągnięć studentów. Przy ocenianiu ma miejsce kontrola końcowa (ocena podsumowująca), prowadzona w formie testów jednokrotnego względnie wielokrotnego wyboru lub pytań otwartych. Ocenie podlega, także bieżąca i okresowa aktywność studentów (prezentacje grupowe z przydzielonych tematów, kolokwia ustne lub pisemne, referaty) oraz frekwencja. Można by więc przyjąć, że obowiązujący w Szkole system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm w formułowaniu ocen. Z drugiej jednak strony, w ostatniej sesji egzaminacyjnej, blisko

80% wystawionych ocen były to oceny dobre lub wyższe, natomiast ocen niedostatecznych wystawiono mniej niż 15%. Sytuacja tak prowokuje pytanie, czy sposób egzekwowania efektów kształcenia nie obniża poziomu kształcenia, a już z całą pewnością nie mobilizuje młodzieży do pracy.

W ramach wizytowanego kierunku socjologia Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Lublinie stosowany jest system oceny osiągnięć studentów, który zorientowany jest przede wszystkim na ocenę nabywanych przez studentów umiejętności i kompetencji społecznych. Dominującą formą oceny osiągnięć studentów są egzaminy ustne, a także ocena na podstawie aktywności w dyskusji podczas zajęć.

Zdaniem studentów jednym z głównych bodźców motywujących ich do systematycznej nauki jest możliwość obniżenia czesnego za wysokie wyniki w nauce. Natomiast sama postawa nauczycieli akademickich w stosunku do studentów w trakcie zajęć została określona jako pozytywna. Według studentów główną rolą nauczycieli akademickich w czasie zajęć jest pobudzanie ich do aktywności i ewentualnego samodzielnego pogłębienia wiedzy.

System oceny osiągnięć jest studentom prezentowany przez nauczycieli akademickich w czasie pierwszych zajęć organizacyjnych. Samo ich przyznawanie podczas egzaminów studenci określili jako obiektywne. W czasie egzaminów ustnych studenci wskazali, iż są zapewnione przejrzystość i obiektywizm w formułowaniu ocen.

3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

_____Aktualnie studenci i nauczyciele akademicy Szkoły nie uczestniczą w programach międzynarodowej wymiany z ośrodkami zagranicznymi. Z drugiej jednak strony, w kwietniu bieżącego roku Uczelnia uzyskała Kartę Erasmusa nadaną przez Komisję Europejską, która umożliwia udział studentów i nauczycieli Szkoły w wymianie w międzynarodowej. Sukces ten został odnotowany na oficjalnej stronie internetowej Szkoły. Program Erasmus, wspierający międzynarodową współpracę szkół wyższych oraz promujący mobilność studentów i pracowników Uczelni, stwarza

ponadto Uczelni możliwości udziału w projektach badawczych wraz z partnerami zagranicznymi.

W ramach wizytowanego kierunku socjologia stopień internacjonalizacji studiów, a także oferowane przez jednostkę możliwości pobudzenia mobilności studenckiej należy ocenić nisko.

Zarówno na podstawie dokumentów przedstawionych przez władze Uczelni, jak również na podstawie opinii studentów, nie stwierdzono uczestnictwa studentów w programach wymiany międzynarodowej czy krajowej, ani w momencie wizytacji ZO PKA, ani w latach poprzednich. Jako przyczynę takiego stanu podano brak zainteresowania studentów, którzy studiują w trybie niestacjonarnym. Taką przyczynę potwierdzili również sami studenci. Studenci nie są zainteresowani zarówno mobilnością długoterminową (wyjazd co najmniej semestralny), co w związku z niestacjonarnym trybem studiów należy uznać za zrozumiałe, ale także mobilnością krótkoterminową.

W toku studiów przewidziany jest lektorat języka angielskiego, który jest rozpoczynany od poziomu podstawowego – co odpowiada potrzebom większości studentów. Jednak studenci posługujący się językiem angielskim na wyższym poziomie, także są zobowiązani do nauki języka na poziomie podstawowym. W tym zakresie rekomendowane jest umożliwienie studentom podjęcia nauki języka angielskiego na poziomie dostosowanym do ich umiejętności i potrzeb.

Uczelnia stosuje system ECTS, który jest przez studentów rozpoznawany, jednak nie znają oni celu i zasad jego funkcjonowania.

Wobec powyższego rekomendowane jest podjęcie przez Uczelnię działań informacyjnych, które przedstawiłyby studentom pozytywne aspekty mobilności, także zachęciły ich do wyjazdu.

4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

System pomocy naukowej oferowany studentom kierunku socjologia oparty jest przede wszystkim na konsultacjach z nauczycielami akademickimi, którzy są

dostępni na dyżurach zarówno w formie bezpośredniej jak i online. Studenci pozytywnie odnieśli się do nastawienia nauczycieli akademickich w zakresie rozwijania potrzeb naukowych studentów. Nauczyciele chętnie wskazują dodatkową literaturę, lub pomagają w korzystaniu z innych lokalnych bibliotek akademickich. W ramach seminariów studenci nie są ograniczani do konkretnych tematów prac licencjackich, ale mają możliwość samodzielnego wyboru. Jak stwierdzili studenci, podczas seminariów zachodzi relacja mistrz-uczeń. Studenci mogą także brać udział w konferencjach naukowych organizowanych przez Uczelnię (co najmniej raz w roku) oraz w różnego rodzaju spotkaniach mających na celu rozwój kulturowo-społeczny studentów. Studenci socjologii mogą także uczestniczyć w pracach jednego koła naukowego działającego na Uczelni, skupiającego się na rozwijaniu kompetencji miękkich wśród studentów.

Studenci są motywowani do udzielania się na zajęciach – zwłaszcza przez postawę nauczycieli akademickich. Według studentów najbardziej aktywizującym ich czynnikiem do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia jest możliwość obniżenia czesnego. Formy częściowej weryfikacji osiągnięć studentów w większości są rzadkością, ale zdaniem studentów taką formę spełniają prezentacje multimedialne i merytoryczne dyskusje w czasie zajęć.

System pomocy dydaktycznej, z którego korzystają studenci wizytowanego kierunku oparty jest na zajęciach prowadzonych w formie wykładów, ćwiczeń oraz seminariów. Studenci są zadowoleni z zajęć, w których uczestniczą, wskazując że szczególnie cenne są dla nich zajęcia ćwiczeniowe. Studenci korzystają z wewnętrznej platformy informatycznej, która znacznie ułatwia im zarządzanie swoim tokiem studiów. W ramach platformy wprowadzono także e-indeks, który spotkał się z dużą przychylnością studentów.

Wewnętrzna platforma informatyczna Uczelni zawiera sylabusy, które są dla studentów przejrzyste i zawierają kompletne informacje na temat takiego jakie są wymagania stawiane studentom, a także jaka jest forma egzaminów. Studenci są informowani o tym, gdzie mogą znaleźć podstawowe informacje dotyczące organizacji zajęć. Dane takie znajdują się nie tylko w sylabusach, ale część z nich jest publikowana także na stronie internetowej Uczelni. Studenci swój stopień poinformowania w tym zakresie ocenili jako wystarczający.

W ramach kierunku nie są wykorzystywane formy e-learningowe, natomiast studentom są przesyłane drogą elektroniczną materiały dydaktyczne.

Funkcjonowanie dziekanatu zostało przez studentów ocenione wysoko, co potwierdzają także wyniki ankiet studenckich, dot. administracji wydziałowej i uczelnianej. Jako pozytywny aspekt wskazano możliwość rozłożenia spłaty czesnego na raty. Dziekanat jest także miejscem, w którym studenci mogą rozwiązać sprawy konfliktowe z Uczelnią. Jak stwierdzili studenci, administracja Uczelni jest bardzo otwarta na dialog i stara się wychodzić naprzeciw potrzebom studentów. Rozwiązanie to studenci uważają za efektywne w kontekście rozpatrywania skarg i rozstrzygania sytuacji konfliktowych.

System pomocy materialnej oferowany studentom socjologii określony został w Regulaminie pomocy materialnej. Podział dotacji, określonej w art. 94 ust. 1 pkt. 7 i ust. 4 ustawy został dokonany po uzgodnieniu z samorządem studenckim – co spełnia przesłanki art. 174 ust. 2 ustawy, co zostało stwierdzone na podstawie przedstawionej dokumentacji Uczelni i samorządu studenckiego. W ramach Uczelni funkcjonuje uczelniana komisja stypendialna i odwoławcza komisja stypendialna, w których składzie znajdują się studenci i jeden pracownik Uczelni. Uczelnia oferuje studentom obok pomocy materialnej określonej w Ustawie, także dodatkowe środki wsparcia w postaci obniżenia czesnego za najlepsze wyniki w nauce. Studenci nie zgłaszali zastrzeżeń do funkcjonowania systemu pomocy materialnej. System ten, na podstawie przedstawionej przez władze Uczelni dokumentacji oraz opinii studentów, należy ocenić pozytywnie.

Uczelnia udostępniła samorządowi studenckiemu osobne pomieszczenie z pełnym wyposażeniem biurowym. Jednocześnie Uczelnia wspiera wszelkie inicjatywy samorządu studenckiego od strony organizacyjnej i finansowej. Samorząd studencki włącza się m.in. w różnego rodzaju akcje charytatywne, ale także pomaga w przygotowaniu i dystrybucji ankiet studenckich. Przedstawiciele samorządu studenckiego uczestniczą także w przygotowywanych przez Uczelnię konferencjach i spotkaniach o charakterze naukowym i zawodowym (np. spotkania z pracodawcami). Działania Uczelni w zakresie współpracy z samorządem studenckim należy ocenić pozytywnie.

Do systemu opieki naukowej studenci odnieśli się w czasie spotkania z ZO PKA pozytywnie, wskazując na otwartą postawę nauczycieli akademickich, którzy chętnie wspierają studentów chcących poszerzyć swoją wiedzę.

System opieki dydaktycznej również został przez studentów oceniony pozytywnie, ze wskazaniem zwłaszcza na dogodną organizację zajęć – dopasowaną do potrzeb rynku pracy. Ponadto Szkoła, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom studentów kierunku socjologia, planuje wprowadzenie dodatkowych zajęć z języka migowego, a także dodatkowe moduły m.in. z negocjacji oraz marketingu politycznego. Uczelnia umożliwia także darmowe szkolenia z zakresu obsługi systemu Windows, pakietu Microsoft Office oraz Internetu zakończone wdaniem certyfikatu.

Studenci – uczestnicy spotkania, wiedzieli czym są sylabusy i utożsamiali je przede wszystkim z zasadami zaliczania zajęć. Wskazali jednak, że sylabusy zawierają takie elementy jak: treści programowe, sugerowaną literaturę, formę, warunki i kryteria zaliczenia. Zauważyli, że nie są one im niezbędne, ponieważ wszystkie wyżej wymienione informacje otrzymują od prowadzących podczas pierwszych zajęć w semestrze. Poinformowali, że wszystkie niezbędne im materiały i informacje znajdują się na stronie Uczelni. Twierdzą, że nigdy nie mieli problemu ze znalezieniem, czy otrzymaniem potrzebnych im informacji.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1)** Zasady i procedura rekrutacji są przejrzyste. Zasady te nie mają charakteru dyskryminacyjnego, a sama procedura przyjmowania kandydatów jest w pełni obiektywna.
- 2)** System nauki zorientowany jest na proces uczenia się, wymagania są znane, podawane do publicznej wiadomości, wystandaryzowane. Studenci mają zapewnioną dostępność do sylabusów na stronie internetowej, są też z nimi zapoznawani na pierwszych zajęciach. Oceny prac etapowych są im podawane do wiadomości z zachowaniem zasady ochrony danych osobowych.
- 3)** Studenci nie są zainteresowani wymianą zagraniczną, z powodu przewidywanych kłopotów z zaliczeniem przedmiotów, a przede wszystkim praktyk, a także z powodów finansowych.

4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów,**

Na Wydziale stosuje się działania mające na celu doskonalenie jakości kształcenia, wynikające m.in. z Uchwał Senatu Nr 02/10 z dnia 31 maja 2010 r., Nr 16/10 z dnia 11 października 2010 r., Nr 22/11 z dnia 23 września 2011 r. oraz Zarządzenia Rektora Nr 11/2011 z dnia 28 listopada 2011 r. w sprawie wprowadzenia/doskonalenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

W celu zapewnienia jakości kształcenia, stworzona została przejrzysta struktura zarządzania: na Uczelni powołany został 28 września 2010 roku Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia. Działanie Systemu polega na ocenie stopnia uzyskania założonych efektów kształcenia na podstawie zadawania i sprawdzania prac pisemnych, semestralnych, zaliczeń semestralnych, kontroli obecności studentów na zajęciach oraz konsultacjach studentów z wykładowcami. System Zapewnienia Jakości Kształcenia nadzoruje proces dydaktyczny poprzez „zatwierdzanie planów i programów przez Senat, spotkania z wykładowcami, hospitacje zajęć, przeprowadzanie ankiet wśród studentów oraz wykładowców, pracowników administracji” oraz analizowanie wyników ankiet. Na Uczelni w ramach zapewnienia odpowiedniej jakości kształcenia stosowany jest program nagradzania studentów za dobre wyniki w nauce. Program obejmuje wynagradzanie studentów (zwalnianie z części opłat czesnego, nagrody rzeczowe oraz wyróżnienia podczas inauguracji roku akademickiego) oraz kadry dydaktycznej (wyróżnienia i nagrody dla najlepszych wykładowców WSNS).

Za zapewnienie odpowiedniej jakości kształcenia na Uczelni odpowiedzialni są:

- Senat Uczelni - nadzoruje system jakości kształcenia poprzez zatwierdzanie planów i programów poszczególnych kierunków studiów.

- powołanie Dodatkowej Komisji Sprawdzającej – ocena wybranych prac dyplomowych;
- powołana 28 listopada 2011 roku Komisja ds. Jakości Kształcenia, której zadaniem jest zapewnienie i doskonalenie jakości kształcenia poprzez okresowe spotkania władz Uczelni, kierowników jednostek organizacyjnych i studentów, hospitacje zajęć dydaktycznych, analizowanie wyników ocen jakości kształcenia a także wskazywanie i wdrażanie działań doskonalących jakość kształcenia. Członkowie Komisji hospitują zajęcia dydaktyczne, analizują wyniki ocen jakości kształcenia, na podstawie analiz dokonują odpowiednich poprawek procesu jakości kształcenia;
- kierownicy poszczególnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialni są za realizację opracowanych przez Komisję procedur oraz zobowiązani są przygotować do 30 kwietnia danego roku akademickiego sprawozdanie i ocenę funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia dla danej jednostki organizacyjnej;
- kierownicy poszczególnych jednostek uczestniczą w procesie zapewnienia jakości poprzez: spotkania z wykładowcami przeprowadzane raz na semestr; kontrolę sylabusów, zajęć; hospitacje zajęć; semestralne lub roczne ankiety przeprowadzane wśród studentów i pracowników; kontrole prac semestralnych studentów.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wprowadzony został na Uczelni zarządzeniem Rektora w dniu 28 listopada 2011 roku i obejmuje:

- zasady kształcenia - ocena zasad kształcenia dotyczy całego procesu kształcenia począwszy od zasad rekrutacji, poprzez sylwetkę absolwenta, ocenę działalności kół naukowych, organizacji studenckich. Modyfikacji i ocenie poddaje się również plany i programy kształcenia a także sekwencję przedmiotów w planie studiów;
- proces kształcenia - ocena procesu kształcenia dotyczy m. in. dostępności materiałów dydaktycznych warunków zaliczania zajęć, realizacji praktyk, wymogów dot. prac dyplomowych oraz jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych;
- prowadzenia zajęć dydaktycznych - ocena dotyczy infrastruktury dydaktycznej, dostępności pomieszczeń dla studentów niepełnosprawnych,

liczebności studentów w grupach, wyposażenia biblioteki i czytelní, dostępu studentów do komputerowych baz danych i aktualnych informacji na stronach internetowych Uczelni;

- dokumentację prawną dotyczącą spraw kształcenia i socjalnych - ocenie podlega statut Uczelni, regulamin studiów, regulamin przyznawania pomocy materialnej, zarządzenia Rektora lub Kanclerza dot. spraw kształcenia i socjalnych;
- badanie mobilności studentów - ocena dotyczy udziału studentów w programach Socrates i Erasmus, udziału studentów w warsztatach, spotkaniach i konferencjach oraz uczestnictwa studentów w wyjazdach studyjnych;
- badanie kariery zawodowej absolwentów. Badanie kariery zawodowej absolwentów polega na ankietyzacji absolwentów oraz na analizowaniu wyników ankiet.
- jakość obsługi administracyjnej studentów - ocenie podlega działalność dziekanatu, dostępność władz Uczelni dla studentów, dostępność dokumentów i formularzy w formie elektronicznej;
- informacje na temat kształcenia i oferty Uczelni - ocena informacji o ofercie dydaktycznej, możliwości podejmowania studiów podyplomowych i kursów specjalistycznych, informacji o kosztach kształcenia.

Powołane zostały odpowiednie struktury i organy odpowiedzialne za wdrażanie i realizowanie systemu zapewnienia jakości kształcenia (Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia tzw. Komisja ds. Jakości Kształcenia). Za utrzymanie jakości kształcenia odpowiadają także kierownicy poszczególnych jednostek, pracownicy dydaktyczni oraz pracownicy dziekanatu. Przeprowadzane są okresowe inspekcje i hospitacje zajęć dydaktycznych. Przeprowadza się również badania ankietowe wśród studentów oraz pracowników, wyniki analizy ankiet wykorzystywane są w modyfikacji programów zajęć w celu poprawy i zapewnienia jakości kształcenia. Stwierdzono, że dostępność i upowszechnienie informacji związanych z wynikami monitorowania jakości kształcenia są udostępniane. Dotyczy to zwłaszcza studentów, wśród których ankiety były przeprowadzane. Uczelnia wprowadziła odpowiedni system zapewnienia jakości kształcenia, zbiera informacje dotyczące „słabych stron” procesu.

System zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia w pełni spełnia swoją funkcję i system ten pozwala na dokonywanie badania zgodności programu kształcenia na kierunku socjologia (w tym metod realizacji z założonymi efektami kształcenia/ze standardami kształcenia). Dotychczasową skuteczność w diagnozowaniu słabych stron programu kształcenia należy ocenić jako w pełni spełniającą swoje cele. Podobnie wystarczająca jest funkcjonalność systemu upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia.

2) w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

Wpływ interesariuszy zewnętrznych na proces zapewnienia jakości kształcenia opiera się m.in. na spostrzeżeniach i uwagach interesariuszy zewnętrznych, z którymi Uczelnia współpracuje. Ich zawodowe doświadczenie związane z pracą na odpowiednim stanowisku, znajomość rynku pracy pozwala na szybkie i efektywne wprowadzanie zmian w procesie zapewnienia jakości kształcenia. Ponadto nieustannie przez Uczelnię nawiązywane są także kontakty z nowymi instytucjami zewnętrznymi reprezentującymi lubelskich pracodawców. Zapraszani są oni do szkoły na spotkania dyskusyjne mające na celu podniesienie jakości kształcenia.

Udział studentów w procesie zapewniania jakości kształcenia wizytowanego kierunku polega na uczestnictwie w ewaluacji administracji uczelnianej oraz poszczególnych zajęć dydaktycznych. Kwestionariusze ankietowe zostały skonstruowane w formie papierowej. W zakresie funkcjonowania administracji Uczelni samorząd studencki ma możliwość kreowania dodatkowych pytań w kwestionariuszu. Na podstawie przedstawionego wzoru kwestionariusza należy stwierdzić, iż studenci mają możliwość wypełnienia pola swobodnej wypowiedzi. Przedstawione kwestionariusze wypełnione przez studentów wskazują, iż studenci są świadomi celu funkcjonowania ewaluacji. Formę kwestionariuszy należy ocenić pozytywnie – pozwalają one na możliwie szeroką ocenę administracji uczelnianej, a także konkretną ocenę poszczególnych zajęć. Zdaniem ZO PKA ankiety zostały skonstruowane w sposób prawidłowy i zrozumiały.

Przedstawiciele samorządu uczestniczą w obradach Senatu oraz nowo powstałej Rady Wydziału, które są elementami systemu zapewniania jakości. Na podstawie

przedstawionych protokołów z posiedzeń Senatu, należy stwierdzić, iż studenci wypowiadają się co do tematyki ewaluacji, a także wdrażania ich rezultatów.

Według studentów, wnioski opracowywane na podstawie wypełnianych kwestionariuszy ankietowych są realizowane w funkcjonowanie Uczelni, co przejawia się w usprawnianiu działań administracji, a także w zmianie podejścia nauczycieli akademickich do studentów w trakcie poszczególnych zajęć.

Z przeprowadzonej analizy odnotować należy fakt, iż o kulturę jakości na ocenianym kierunku studiów dbają także pracownicy administracji Wydziału i Uczelni. Świadczy o tym kompleksowość prowadzonej dokumentacji, stanowiącej efekt kształcenia oraz sprawna obsługa. Wyraźnie także pozytywnie ocenić należy przydatność przyjętego przez jednostkę systemu badania zgodności programu kształcenia na danym kierunku studiów i metod jego realizacji z założonymi (lub wzorcowymi) efektami kształcenia – dokonuje tego Zespół programowy przy zasięgnięciu opinii interesariuszy zewnętrznych (biorąc pod uwagę zapotrzebowanie rynku pracy). Uczelnia stara się wykorzystywać wszystkie możliwości i wszystkie gremia, aby doskonalić ofertę edukacyjną.

Interesariusze zewnętrzni i wewnętrzni są włączeni w proces zapewnienia jakości kształcenia w stopniu dostatecznym. Warto jednak ten rodzaj działań intensyfikować. Studenci są zainteresowani udziałem w podnoszeniu jakości kształcenia, są obecni na radach, posiedzeniach senatu i współpracują z ciałami działającymi w instytucji.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+	-	+
umiejętności	+	+	+	+	-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia. Wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

2). Na ocenianym kierunku studiów istnieje stała współpraca z interesariuszami zewnętrznymi i interesariuszami wewnętrznymi. Reprezentacja studentów w organach kolegialnych jest zgodna z wymogami Ustawy.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych ¹		odstąpienie			

¹ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Na Wydziale Nauk Społecznych i Nauk Medycznych Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Lublinie na kierunku „socjologia” proces dydaktyczny przebiega poprawnie. Nauczyciele ocenianego kierunku, prezentując wiedzę teoretyczną jak i praktyczną słuchaczom, korzystają z najnowszych badań, weryfikują ją metodami tradycyjnymi jak i nowoczesnymi. System zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia w pełni spełnia swoją funkcję (system ten pozwala na dokonywanie badania zgodności programu kształcenia na kierunku socjologia, w tym metod realizacji z założonymi efektami kształcenia/ze standardami kształcenia). Dotychczasową skuteczność w diagnozowaniu słabych stron programu kształcenia należy ocenić pozytywnie. Podobnie wystarczająca jest funkcjonalność systemu upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia. Interesariusze zewnętrzni i wewnętrzni są włączeni w proces zapewnienia jakości kształcenia. Należy podkreślić i docenić współpracę z instytucjami z otoczenia społecznego i naukowego, oraz ich wpływ na proces dydaktyczny. W kontekście rozwoju uczelni i rozwoju kierunku „socjologia” zaleca się:

- zintensyfikowanie współpracy z zagranicznymi uczelniami i wykorzystanie w wyższym stopniu programu ERASMUS w celu wymiany międzynarodowej.

Raport sporządził

na podstawie raportów cząstkowych
dr hab. Tadeusz Bąk